

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. Μουσ. III 5/1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

15-20 / 1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

? ἀσχολοῦνται... συγχρόνως... μετὰ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.

2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναι*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μετὰ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζονται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θερίσματα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίαν εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

? Ἠρξάντο... εἰς τὰ κτήματα... ἐπὶ χωρίῳ... αὐτῶν.

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (μέ καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετά τόν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μέ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιού, λαθουριού κλπ.) δι' ὀργώματος;....

.....
 ..επιπαινοσκο... με... ζωϊκήν... κόπρον.....
 ..
 ..

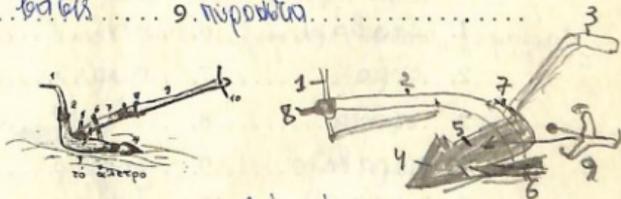
2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ..Μ.Μετ... τοῦ... 1950.....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ..το... ἀραξαρον... χρῆσις... μετα... τοῦ 1925... καὶ... εἰ... γεωργικαὶ μηχαναὶ... μετα... τοῦ 1950.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ..εἰς... εἰδηροῦν... ἀροτροῦν... εἰς... ἀροτροῦν...
 ..χρησιμοποιεῖται... εἰς... ἀροτροῦν... καὶ... κυρία... κατεσκευασθῆναι... εἰς... εἰδηροῦν... εἰς... ἀροτροῦν...
 ..

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἀρότρου μέ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. ὑπόμνητρο... 4. γλῆνι... 7. βυδακίον... 10.....
2. ἐκασάρι... 5. παταρία... 8. κριδαρία.....
3. οὐρά... 6. βόλις... 9. πυροπότι... ..

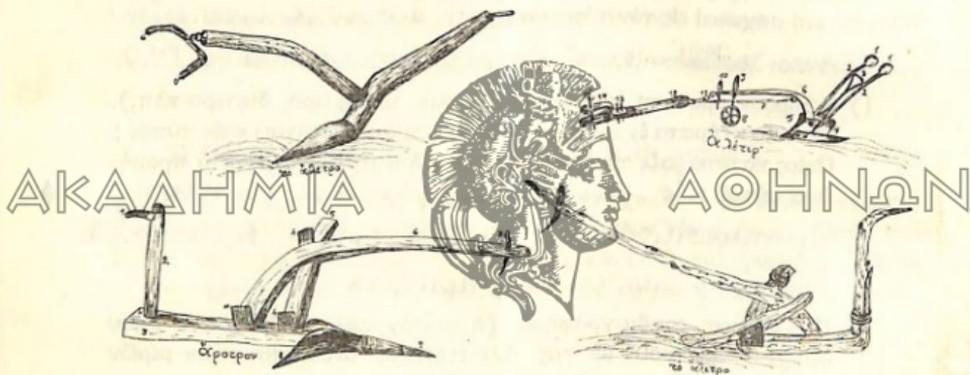
2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) ..ἀπο... τοῦ... 1950.....

3) Μηχανὴ θερισμοῦ ..
 ..

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
 5) Μηχανή ἀλωνισμού . . . Ἀπό . . . τὸ . . . 1955.....

στ' 1) Τὸ ξύλινο ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινο ἄροτρον
 .Κατεσκευάσθησε... ἐπὶ... τῶν... ἰδίων... αὐτῶν... ἀφροσίων...
 .εἰδικῶν... πρὸς... τοῦτο:.....

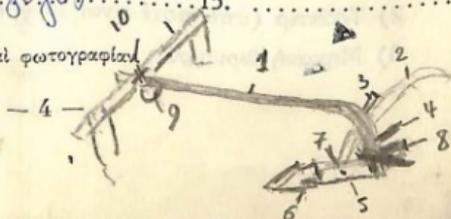
2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

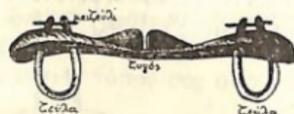
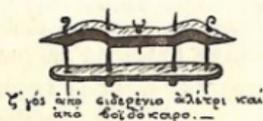
3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινο ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. λαβὰρι	6. ...	11. ...
2. σῦρά	7. ...	12. ...
3. θροῖνα	8. ...	13. ...
4. παρὰ βοῦν	9. ...	14. ...
5. κούτιστρον	10. ...	15. ...

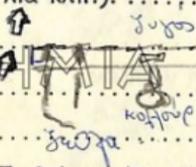
(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *βόες - ἵπποι - ἡμίονοι*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; ... *δύο*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; ... *Μόλιον διὰ τὰς ... ζῶοις ἀναγκαῖον ... εἶναι*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λουῖρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

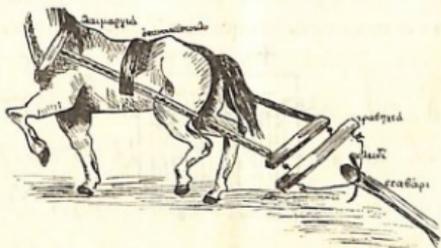
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λουῖρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

Κουλλούρι

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου;

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἄροτριάσις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλως); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

Ἡ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

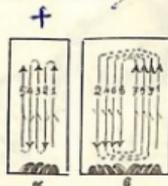
β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

Ὁ γεωργὸς κατευθύνει τὰ ζευγμένα ζῶα με σχοινί. τὰ κέρατα τῶν ζῶων δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τοῦ ἄροτρου. ἢ με ἄλλο τρόπον.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);
- Ὁργώνεται... κατ'εὐθείαν... με ἀνοιγομένας αὐλακας
κατ'εὐθείαν γραμμὴν, σχεδιάγραμμα (α).....
- ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριῆς, ντάμες, στασιές, μεθράδες κ.λ.π.);

Ἡ σπορά... καὶ τὸ ὄργωμα... γίνεται... κατὰ... σποριῶν.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν;

Ἐχωρίζετο... ἐνὰ... 8-10... ἑτάματα... με αὐλακιά.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιητῆται ἄροτρον;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὄνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Ἀνάφορα... με τὸν... ὄνι... κατὰ... ἑτάματα...
κατὰ... ὄνι... ἑτάματα.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

ὕψ. ἄσπαστα.....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγένοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

ἄσπαστο... δὲ καὶ ὀργώματα... τὸ... ἀσπαστο...
... ἐγένετο... μάλιστα... Ἰανουάριον, ἐξ ἀκρίβειαν...
... καὶ... ἐν... πρὸ... τῆς... σποράς... ἀπτε...
... ὀργωμάτων... ..

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιταροῦ ἢ ἄλλο δημητριακόν... ..

2-3 ἔτη... ἐν... ἀφρα... ..

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχραυθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν;

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

Καθαρίζονται... μὲ τὴν... ἀμφειγοειδῆ... βιδιερᾶν...
 ράβδον, τοποθετημένην... εἰς τὰ ἄκρα... τῆς...
 βουκίνας ;

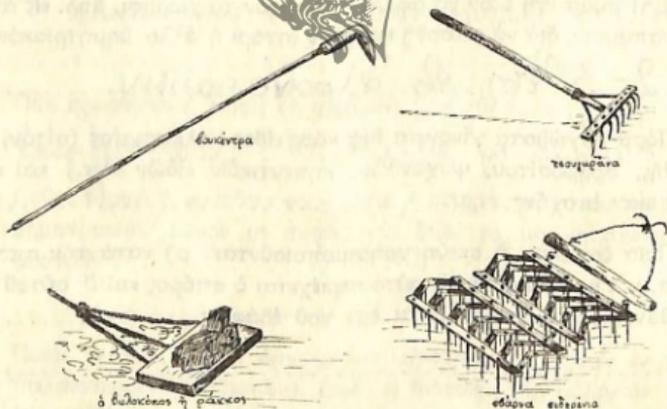
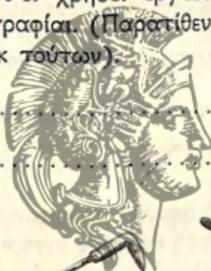
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

ἴσχι ;

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

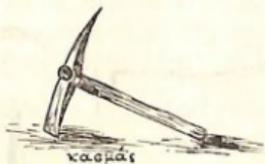
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου και παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

...χρησιμοποιήστε... α. καυτή... β. τσόρα...

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα και πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς και αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Καὶ ἐν

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὄσπριων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ και ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

...α. ὄσπριον, πικρὴν... β. ὄσπριον... ὄσπριον... ὄσπριον

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

...α. Ἐργόφυλλον... χρησιμοποιήθηκε... β. Ἐργόφυλλον... Ἐργόφυλλον... Ἐργόφυλλον

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) και ἄλλως.

...βραγιῆς

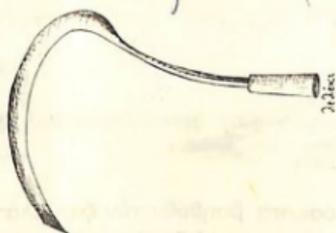
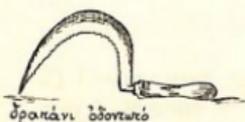
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α.' Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα και ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Ἐθερίζονται καὶ θερίζονται με δρεπάνι.
ὡς τὰ κατωτέρω σχέδια (μεγάλου-μικροῦ)

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποια ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μ.ε. Μοδ.α.β.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)

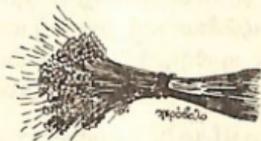
ἦτο... ὀμαλή... ἢ... ὀδοντωτή.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

ἦ... χειρολαβή... ἦτο... κατεσκευασμένη... ἐκ... ξύλου.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές.

...=Αγκαλιές...

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τρόπου καὶ ποῖον ;

Θερίζουν... ἄνδρες καὶ γυναῖκες...
...δι' ὑπάρχον... ἐπαγγελματίαι... θερισταί.

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ξεκαπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τρόπον σας ὀνοματολογίαν)

Ὁ... ἐργάζονται... εἰς... λαοῦ... εἰς... ἀμοιβή...
...εἰς... χρῆμα... μετὰ... φαγητοῦ.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἴδια τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Ὁ... τοῦ ἀριστεροῦ... χεῖρα... κρατᾷ... καὶ...
...κρατᾷ... εἰς... ἐν... ἔργον...
...καὶ... παλάμη... ἄσπρη... ἀναφέρει
...τὰ... δάκτυλα.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ὁ... θερισμός... ἀρχίζει... εἰς τὴν... ἡμέραν...

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσαν... διάφορα... τραγούδια.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

Ὡς τὸ μέρος... τοῦ χωραφίου... ἀφήνεται ἀθέριστο...
ἓνα μικρὸν μέρος... καὶ... ἐπιμελεῖσθαι...
ἀφ' οὗ εἰς ἀνάστασιν... καὶ... τραγούδια...
καὶ τὸ... ἐπιμελεῖσθαι... τὰ... ἀνάστασιν...
καὶ... ἐπιμελεῖσθαι... ἐπὶ... ἐπιμελεῖσθαι...

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

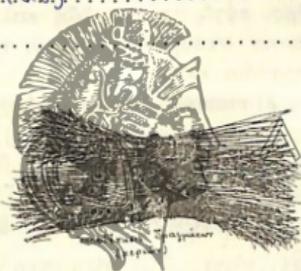
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ὡς... δεμάτιασμα... ἀμέσως... μετὰ τὸ...
δέσιμον... τοῦ... χωραφίου... ἢ... τὸ... ἀνάστασιν...
μετὰ... ἡμέρας... καὶ... ἐπιμελεῖσθαι...

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἰὸν. ἰσχυρὸς... τὰς... ἔδινε... ὁ... ἀρχηγὸς... ἐπὶ...
 ἀφ' ἑαυτῶν... ἡ... παιδί... κρεμῆ... τίς... ἀφ' ἑαυτῶν...
 καὶ... ἐπονομαζομένη... αὐταὶ... ἢ... μίαν... ἐπὶ... ἀφ' ἑαυτῶν...
 ἔδένοντο... μὲ... ἄχυρο... ἔδινε... τὸ... δεμάτιο...
 καὶ... ἐφόρουντο... μὲ... ἐλα... βίβα... καὶ... ἐφέρετο
 ὑποκείμενος.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρῶνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρῶνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;.....

Ἰὰ δεμάτια... ἀφήνοντο... εἰς... τὴν... ἰδίαν...
 θέσιν... ἐπονομαζομένη.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

- 5) Το άλωνι ανήκει εις μίαν μόνον οικογένειαν ἢ εις περισσοτέρας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εις πολλὰς οικογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ὡς εἰμί... ἀνήκει... ἐν... μίαν... μόνον... σίμα...
 γένειαν.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ άλωνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀρχεται
 ἀρχία... ἡμερῶν... καὶ... τελευτᾷ... ἐν... ἡ... ἡμέρας...

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Ὡς εἰμί... ἡ... χωματάλωνο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ άλωνι ἐκάστου ἔτους πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
 ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων)

ἔγινετο... καθαρισμὸς... καὶ... ἐπάλειψις... τοῦ... δαπέδου
 καὶ... τοῦ... γύρω... τοιχώματος... μὲ... πηλόν... ἐκ... χώματος
 καὶ... κόπρου... βοῶν... καὶ... ἀχύρων.....

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ὡς εἰμί.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εις τὸ άλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰοδηήποτε ἄλλον.

Α. κοροβιττα... τῶν... δερματικῶν... ἐργαλείων... ἢ...
Μί. μί. βίν. πρὸς... τῶν... μέντρων... τῶν... ἀ... μί. βίν.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

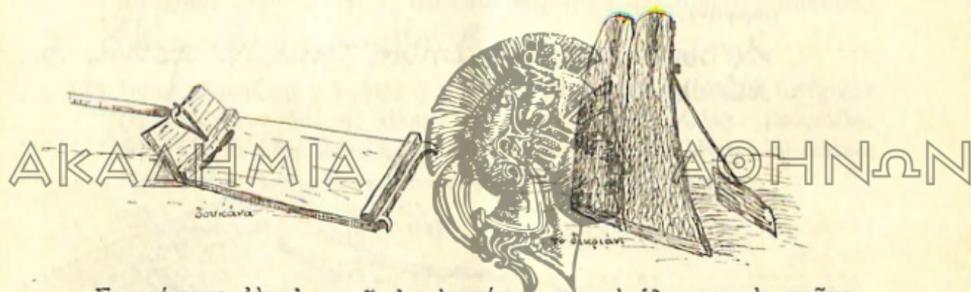
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀναρροήσασιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιοῦ ἕξιλος στῦλος, ἕξους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγέρης,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρονται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

τῶ... ἐ... μί. βίν. πρὸς... γίνεται... ἢ... ἐν... πρὸς... 11. α.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα).....
 .ω... ηρα... ριφισου... ζευγικια... δια... ζυγα... ροω... δια
 τω... ελφω... κω... τω... οσοι... ηρικω... ριβω... ρουδρω
 ακου... Μω... κω... κω... ηρικω... ια... ρω
 ρω... αντ... και... αν... α...

γ) Που αντι του αλωνισμού δια των ποδων χρησιμοποιειται και μη-
 χανικον αλωνιστικον μεσον π. χ. χονδρη επιμηκης σανις εις
 εν τεμαχιον η δυο, προσαρμοζομενα. Αυτη ωπλισμενη εις την κάτω
 επιφανειαν δια κοπτερων μεταλλινων ελασμάτων η άποσχιδων
 σκληρου λιθου εξαρταται εκ του ζυγου εξευγμενων ζφων, συρεται
 δ' ουτω κυκλικωσ εντος του αλωνιου επι των εστρωμενων σταχυων
 δια τον αλωνισμον των.

Σημειώσατε, εάν άπαντα εις τον τόπον σας το αλωνιστικον τουτο
 μηχανημα η άλλο τι, το όνομα αυτου (π. χ. δουκάνια, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περι της κατασκευης του, το σχημα και τας συνήθεις
 διαστάσεις. Άπο που το έπρομηθεύοντο παλαιότερον και σήμε-
 ρον. Επίσης πώς γίνεται η χρήση του και δια ποια δημητρι-
 ακά. Ήλωνίζοντο (η αλωνίζονται) όλα τα δημητριακά με αλωνι-
 στικον μηχανημα; Μήπως π.χ. η κριθή και τα όσπρια (κουκιαία,
 ρεβίθια κ.ά.) ήλωνίζοντο δια των ποδων ζφων ζευγνομένων και
 περιφερομένων επί των σταχυων τούτων;

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλώνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ὁ ἀλώνισμός ἀρχίζει... περί... τῆς 3^{ης} - 4^{ης}...
 πρωινῆς ὥρας... καὶ τελειώνει... περί... τῆς
 μεσημβρίας... διὰ... τὴν ἐπαναληφθῆ... τῆς
 ἐπομένης.....

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρησιμοποιεῖται ἐπίσης... καὶ ἡ... χεῖρα... ἢ...
 τὸ δουκράνι... ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

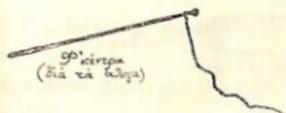
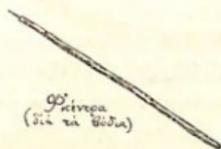
13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ;

Ναί.....

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ἡ βουκέντρα ἔχει μῆκος... 2,5 - 3 μ... καὶ εἶναι
 κατασκευασμένη... ἐξ... ξύλου... μήκους... καὶ... ..

15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός άπλωματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν

16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχισθούν διά να άποχωρισθούν τά άχυρα από τον καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

Μήλωνες... ευμβάλα

17) Ποιοι άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ίδια του ζώα ή ύπήρχον (ή ύπάρχουν άκόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αίτωλία : βαλμάδες, δηλ. κοπάνηδες, καλούμενοι άλωνιστάι και άγωγάτες), οι όποιοί είχαν βοδία ή αλογα και άναλαμβάνον τον άλωνισμόν

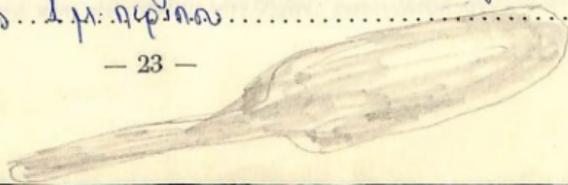
Αμνίζον... α... ίδια... α... α...

18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον ύπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχυσ' π.χ. τó κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

Ο κόπανος? χρησιμοποιεῖτο διά τόν χωρισμόν... καὶ ριζοθιού... καὶ τῶν φαιών

19) 'Ο κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο? ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο? πόσον μήκος και πάχος εἶχε και ποῖον τὸ σχῆμά του ;

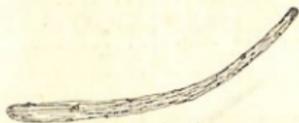
Ο κόπανος μακρὸτερότερος ἀπὸ τὴν ἴσην ἢ ἡμίσην οὖν, εἶχε γύρω... 1 μ. περίπου

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.). τὰ κοπάνισμα ἐγένετο εὐνοῦ
 ἡσ. τὸν. αὐλῶν, δ. ἰσ. τὸν. ρεβιθίων. καὶ τὰ ρεβιθίων.

κόπανος σιτοπρίον

ἔξω κοπάνισμα εἰς τὸ κοπάσμα
 μέρος ἄλλο δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
 τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
 ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
 Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
 παραγωγῶν;

τὰ κοπάνισμα ἐγένετο εὐνοῦ
 ἡσ. τὸν. αὐλῶν, δ. ἰσ. τὸν. ρεβιθίων. καὶ τὰ ρεβιθίων.
 διμοσμεναιαλ.....

- 21) Ποῦ ἐποπθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
 στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
 Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

ὡς κοπάνισμα... ἀπὸ τῆς... ἰσοκράτου...
 τῶν καρπῶν.....

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐάν ναι, ποῖα;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας;.....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνετο χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπινοήσασθε (πρόσωπον, συμμαχία κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχτες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

ὡς... ἀμνιόβαντα... ἀπὸ τῆς...
 καὶ... σωρεύονται... μὲ τὸ... παραίδτω... ἐργαλεῖον...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ ἀχρηματόμοσ... ἐπὶ... εἶχε... ἀχρημα... ἀποφραγμέν...
καὶ... κυρίως... κινησόν.....

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

τὰ ἀνέμισμα... ἐργαλεῖο... μὲ... τὰ... κάτου... ἐργαλεῖον...
ποῦ... ἐργαλεῖο... καρποφοί... ἐπίσθη... καὶ... μὲ... τὸ... φτυάρι...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἀνδρᾶς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Λιχνᾶ... καὶ... ἀνδρᾶς... καὶ... γυναῖκα... ἐπὶ...
ἀμοιβῆς.....

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἷς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

τὰ χονδρὰ τεμάχια... τῶν... σταχύων... μένοντα...
κόντυλα... καὶ... ὁ... ἀποχωρίζεται... τὸ... καρποῦ...
γίνεται... μὲ... τὸ... κόμπια.....

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζῶων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καί καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

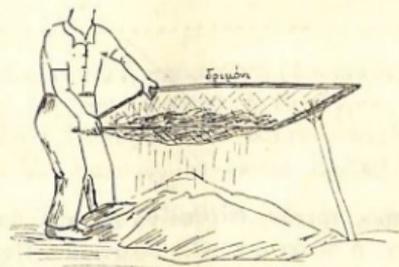
.....

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιγνίσματος (ἀνεμίματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

Ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ γίνεται μὲ τὰ
 δερμόνια.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Κατὰ τὸ λιχνίσμα... ἀποχωρίζεται... εἰς καρπὸν
τὰ ἄχυρα... καὶ τὰ... ἀνώμαλα... ἐπὶ... τιμῶν... φυλακῆς
διὰ... βαρῶν... καὶ... ἐν... ἀμειψίᾳ... εἰς
δερμόνιον... ..

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρὸν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ;
Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΎΠΑΙΘΡΟΝ ;
Τὸ ἄχυρον .. ἀποθνήσκει .. εἰς καὶ ἄχυρινα

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τούς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου ἐγίνετο μάλιστα τὸ
ἀμύνημα .. νεκρὰ τὸ φθινόπωρον

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμόν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχίων, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ ποῖον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουλίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Φωτιὰ .. ἀνάβεται .. τὸ βράδυ .. εἰς .. Ἀπόκριας

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Ἡ φωτιὰ ἀνάβεται εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁγίου
μίσου .. νεκρὰ τῆς .. Χριστουγεννιάτικῆς .. Ἀποκριᾶς
ἡμέρας .. τῶν 10^{ης} .. νεκρὰ τῆς ..

2) Πώς λέγεται η φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.),

Α. φωτιά... έφλεγε και ζέγγει... φανός.....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν' παιδιά, ηλικιωμένοι, ποίος άλλος; ...

Παιδ... ημεραν... ανύσταν... ηλικιωμένα...

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, από ποίου μέρος;

Τα ξύλα (κέδρα) τα μεταφέρουν τα ημε-
διά... ηλικ... προηγουμένης ημεράς.....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Πρωτ... η... καθότι... και... ενμετρών... ε.α.
γύρω... από... εόν... φανός.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ζάρικια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

Πινακ... χορός... γύρω... από... το... αναμμένο...
φανός... Μπρασά... στήριγμα... ο... άρρητος... κες...
χωρός... Αέρας... κεί... κες... τραγουδι... και...
όπως... επαναλαμβάνουν... οι... χοροί.....

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Για να φέρει Μουσική από το 1950, τον δίν' ήφιστο χρόνο για να φέρει
τα χυμώδη, τα ιδέματα, "ήφιστο με φιλίον κορμιάς.

Από τεινών ο έσπρος, κάνει τον έσπρος τον τρέφ' έσπρος
ναί άφιστο να έσπρος τον έσπρος, έσπρος χυμώδη με το
έσπρος έσπρος ναί έσπρος με τον έσπρος.

Από έσπρος κάνει με το έσπρος έσπρος ναί έσπρος το χυμώδη,
ναί έσπρος τρέφ' έσπρος ναί έσπρος ναί έσπρος από τον έσπρος
το χυμώδη.

Όταν, με τον έσπρος του έσπρος τεινών, τον έσπρος του, ναί έσπρος
ναί τεινών έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος
το έσπρος του έσπρος ναί έσπρος.

Καί έσπρος τον έσπρος του χυμώδη έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος
έσπρος.

Ότι έσπρος έσπρος έσπρος του ναί το έσπρος έσπρος έσπρος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

το ναί το έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος
το ναί το έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος

Αθήνα

Ο έσπρος έσπρος με το έσπρος. Ο έσπρος του έσπρος
έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος
έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος ναί το έσπρος ναί έσπρος
το έσπρος του έσπρος.

Το έσπρος έσπρος έσπρος το ναί, ναί έσπρος έσπρος, έσπρος
έσπρος χυμώδη ναί έσπρος τον έσπρος έσπρος, έσπρος έσπρος, ναί έσπρος
το έσπρος ναί έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος

Το έσπρος ναί έσπρος έσπρος ναί έσπρος με το έσπρος έσπρος
το έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος, με έσπρος
το έσπρος. έσπρος, έσπρος έσπρος, έσπρος ναί ναί έσπρος ναί ναί
έσπρος ναί ναί έσπρος με το έσπρος έσπρος «έσπρος έσπρος»

έσπρος ναί με έσπρος ναί ναί ναί έσπρος, έσπρος
έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος έσπρος

το άρρο και το μαύριαν εν τόν άρραίνα.

Μετά μαύριαν το σπαρι, όπως είναι με την γιγνίδα, σπαρι και άρριζαν το βίχνοια. Αν βυα άρρα, το βίχνοια δά βιν βίχνοια. Αν δίν βυα, μπορεί να κρατήσιν και ημέρες. Διά τόν βίχνοια αυτόν μαύριαν τόν σπαρι ενόν άρρα και άρριζαν να άρριζαν άρρα βεμάτια.

Όταν τερματίσιν το βίχνοια, άρριζαν το βεμάτια, διά τόν ηβρα μαθαριών τόν σπαριά.

Ό ανελία μετάν, με το σπαρι, το σπαρι και το βίχνοια εν βανιά. Το μετάνισιν ματόνιν εν το εντι, εν τόν άνοδόνιν.

Το πρώτο άρριζαν, άρριζαν το σπαρι άνο το πρώτο άρριζαν, το ματάνισιν να ενδύσιν ενόν μίσο και το άρρα, διά να βίχνοια και να βαν βεμάτια άρριζαν.

Μετά το 1955 ο άρριζαν βίχνοια με άρριζανισιές ματάν

AKADHMIA

ATHENON

Το τόν τόνιν μας να ενδύσιν ενόν μίσον κατά τόν κυριών τόν Άνοδων.

Κατά τις προηγουμένες ημέρες το παιδια άρρα τέρμασιν κέδρα εν τόν ηβραίαν τόν χυριού.

Το μετάνισιν τόν κυριών ενόν Άνοδων το κέδρα τέρμασιν τόν ενόν ενόν ενόν άρρα και άρρα άρρα ενόν κέδρα.

Το κέδρα χυριού η να ενδύσιν και άρρα ενόν ενόν άρρα ενόν ηβραία. Έκεί ένας διδιν βυα ενόν κέδρα.

Ό ανελία βίχνοια χυριού βίχνοια ενόν ενόν.

Ό άρρα ενόν χυριού να ενδύσιν ενόν το χυριού τόν μίσον κέδρα και άρριζαν το τέρμασιν.

Άρρα ενόν άρρα ενόν άρρα ενόν το ηβρα τόν χυριού, ενόν το άρρα ενόν, βεμάτια τόν άρρα.

Ό ανελία ενόν ενόν ο άρρα ενόν άρρα ενόν άρρα ενόν

ἀπὸ ὄψιν τῶν χροῶ.

Ἀπὸ χροῶν ὄψιν καὶ νεκρῶν ἀπὸ τῶν μετὰ τὴν γῆρα καὶ νεκρῶν, εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ τὰ κοινὰ.

Ἐν αὐτοῖς οἱ νεκροὶ εἰς τὴν γῆρα καὶ τὰ κοινὰ μετὰ τὴν γῆρα καὶ τὰ κοινὰ, καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κοινὰ.

Ὅταν εἰς τὴν γῆρα, καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κοινὰ, ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν νεκρῶν καὶ τὰ κοινὰ διαφέρει ὁ χροῶ καὶ ὄψιν καὶ τὰ κοινὰ.

Ὅταν εἰς τὴν γῆρα, καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κοινὰ, ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν νεκρῶν καὶ τὰ κοινὰ διαφέρει ὁ χροῶ καὶ ὄψιν καὶ τὰ κοινὰ.

Ὅταν εἰς τὴν γῆρα, καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κοινὰ, ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν νεκρῶν καὶ τὰ κοινὰ διαφέρει ὁ χροῶ καὶ ὄψιν καὶ τὰ κοινὰ.

Ὅταν εἰς τὴν γῆρα, καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κοινὰ, ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν νεκρῶν καὶ τὰ κοινὰ διαφέρει ὁ χροῶ καὶ ὄψιν καὶ τὰ κοινὰ.

Ὅταν εἰς τὴν γῆρα, καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κοινὰ, ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν νεκρῶν καὶ τὰ κοινὰ διαφέρει ὁ χροῶ καὶ ὄψιν καὶ τὰ κοινὰ.

Ὅταν εἰς τὴν γῆρα, καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κοινὰ, ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν νεκρῶν καὶ τὰ κοινὰ διαφέρει ὁ χροῶ καὶ ὄψιν καὶ τὰ κοινὰ.

Ὅταν εἰς τὴν γῆρα, καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κοινὰ, ἀπὸ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν νεκρῶν καὶ τὰ κοινὰ διαφέρει ὁ χροῶ καὶ ὄψιν καὶ τὰ κοινὰ.

Ἐν αὐτοῖς τῶν 20-1-70

[Handwritten signature]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

[Αἰθ. Κ. Παναγιωτῶν Διδασκῶν. Ἡ συλλογὴ αὐτῆς ἐγένετο ἀπὸ 15-20 Ἰανουαρίου 1970]